

บทที่ ๒

เอกสารและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาผลการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓ ด้วยรูปแบบ ดาว ๕ ดวง มีเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562
๒. ความหมายของการอ่าน
๓. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
๔. หลักการสอนอ่าน
๕. กรอบแนวคิดในการประเมินความสามารถด้านการอ่าน
๖. การนิเทศการศึกษา
๗. งานศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา ปีงบประมาณ 2562 เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดนำไปเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 54 ว่า “รัฐต้องดำเนินการ ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 28/2559 เรื่อง ให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ได้มีคำสั่งไว้ในข้อ 3 ว่า “ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี ให้มีมาตรฐานและคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาประชากรของชาติให้เป็น “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีธรรมาภิบาล มีวินัย รักษา ศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสาร ภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีฟตามความถนัดของตนเอง”(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๖๒ : ๑๖-๓๔)

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 โดยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ นโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของรัฐบาลจากยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ” แผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2565) ได้กำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในระยะ 5 ปี ด้านการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ให้มีการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียม และทั่วถึง
2. การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ
3. การพัฒนาผลิต ภาพแรงงาน เป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

ในการพัฒนากำลังคนและแรงงาน แผนการ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579

วิสัยทัศน์

สร้างคุณภาพทุนมนุษย์ สู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. พัฒนาศักยภาพผู้เรียนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มี ความรู้ทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
3. ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ
4. สร้างโอกาส ความเสมอภาคลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่าง ทั่วถึงและเท่าเทียม
5. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
6. พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นโยบายที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

นโยบายที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

นโยบายที่ 3 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

นโยบายที่ 4 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความ เหลื่อมล้ำทางการศึกษา

นโยบายที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

นโยบายที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มุ่งเน้นพัฒนาประชากรวัยเรียนทุกคนและทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหมายรวมถึง กลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร ในทุกมิติโดยมีเป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง เป็นพลเมืองดีของชาติและเป็น พลโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีทักษะวิชาชีพ และมี ทักษะชีวิตที่เหมาะสมสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงใน ศตวรรษที่ 21 มีประเด็นกลยุทธ์ดังนี้

1. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทุกระดับการศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนา สมรรถนะผู้เรียน เป็นรายบุคคล มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Career Education)

2. พัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรักในสถาบันหลักของชาติยึดมั่นการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็น พลเมืองดี ของชาติและเป็นพลเมืองโลกที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม

3. พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศด้าน วิชาการ นำไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

4. พัฒนาผู้เรียนให้มี ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต มีสุขภาวะที่ดีสามารถดำรงชีวิตอยู่ใน สังคมได้อย่างมีความสุข

5. การจัดการศึกษาเพื่อ การบรรลุเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) เพื่อ สร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

7. นำ Digital Technology มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลตาม สมรรถนะ ความต้องการ และความถนัด สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

นโยบายที่ 3 พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความ เป็นเลิศ ด้านวิชาการ นำไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ตัวชี้วัดด้านผู้เรียน

1. ร้อยละของผู้เรียนระดับปฐมวัย ได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษ ในระดับที่สูงขึ้น

2. ร้อยละของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีพัฒนาการที่ครบถ้วน

3. ร้อยละของผู้เรียนที่อ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น และมีนิสัยรักการอ่าน

4. ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะการคิด วิเคราะห์

5. ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านการประเมินสมรรถนะที่จำเป็นด้านการรู้เรื่อง การอ่าน (Reading Literacy)

6. ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านการประเมินสมรรถนะที่จำเป็นด้านการรู้เรื่อง คณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy)

7. ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านการประเมินสมรรถนะที่จำเป็นด้านการรู้เรื่อง วิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy)

8. ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะสื่อสารอังกฤษ และสื่อสารภาษาที่ 3 ได้อย่าง มี ประสิทธิภาพ

9. ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะด้าน Digital Literacy ในการเรียนรู้ได้อย่าง มี ประสิทธิภาพ

10. ร้อยละของผู้เรียนที่มีความรู้ และทักษะในการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามรูปแบบ ใหม่

11. ร้อยละของผู้เรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) มากกว่าร้อยละ 50 ในแต่ละวิชาเพิ่มขึ้นจาก ปีการศึกษาที่ผ่านมา

12. ร้อยละ 60 ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีสมรรถนะการเรียนรู้ เรื่องการอ่าน ตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐานขึ้นไป (ระดับ 2) ตามแนวทางการ ประเมิน PISA

13. ร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมดได้รับการประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหา ตามแนวทางการประเมิน PISA

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้างต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓ จึงได้นำนโยบายที่ ๒ พัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน ซึ่งมีตัวชี้วัดในด้านคุณภาพผู้เรียนที่เน้นการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น มีสมรรถนะการอ่านที่ จำเป็นด้านการรู้เรื่อง (Reading Literacy) จนถึงการคิดขั้นสูง นอกจากนี้ ยังกำหนดตัวชี้วัด ร้อยละ ของผู้เรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) มากกว่าร้อยละ 50 ในแต่ละวิชาและร้อยละ 60 ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีสมรรถนะการเรียนรู้ เรื่องการอ่าน ตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐานขึ้นไป (ระดับ 2) ตามแนวทางการ ประเมิน PISA ซึ่งถือเป็นเป้าหมายในการจัด การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้วย

ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓ ได้กำหนดนโยบาย ด้านคุณภาพผู้เรียนมาเป็นแนวปฏิบัติระดับพื้นที่คือ “นำคุณภาพ ลดเหลื่อมล้ำ สร้างความปลอดภัย เพิ่มประสิทธิภาพ” โดยเพิ่มคุณภาพการศึกษา เพื่อความเชื่อมั่น โดยมีเป้าหมายดังนี้

1. การส่งเสริมให้นักเรียน

1.1. อ่านออก เขียนได้ ลายมืองาม

1.2. คิดคำนวณ โดยสอนให้เกิดความคิดรวบยอดและทักษะในการคิดคำนวณ การแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์

1.3. การยกระดับผลการเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา

1.3.1 การอ่าน (Reading Test : RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.3.2 การทดสอบระดับชาติ (National Test : NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1.3.3 การทดสอบทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.3.4 ความสามารถในการสื่อสาร (ไทย – อังกฤษ – coding)

1.3.5 การส่งเสริมคนดีให้มีจุดยืนที่สง่า เป็นที่ยอมรับ

1.3.6 ความสามารถในการทำงาน (ทักษะและคุณลักษณะ)

จากแนวนโยบายดังกล่าว การจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จึงมุ่ง ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านเป็นสำคัญและให้ครูผู้สอนใช้วิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย เรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงหรือ จากสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติ เพื่อใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ในวิชาอื่นได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการอ่าน

การดำเนินการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ ได้กำหนดนิยามความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

๑. การอ่านออกเสียง หมายถึง การอ่านคำ ประโยค หรือข้อความสั้น ๆ ที่เป็นคำในวงคำศัพท์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ทั้งที่เป็นคำที่มีความหมายโดยตรงหรือคำที่มีความหมายโดยนัยที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยวิธีการอ่านออกเสียง

๒ การอ่านรู้เรื่อง หมายถึง การอ่านคำ ประโยค หรือข้อความสั้น ๆ ที่เป็นคำในวงคำศัพท์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ทั้งที่เป็นคำที่มีความหมายโดยตรงหรือคำที่มีความหมายโดยนัยที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยสามารถบอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านร้อยแก้ว ร้อยกรอง สำหรับเด็ก (เป็นข้อความง่าย ๆ) จับใจความจากเรื่องที่อ่าน ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน บอกความหมายของเครื่องหมายสัญลักษณ์ที่สำคัญที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน คาดคะเนจากเรื่องที่อ่าน สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้อย่างสมเหตุสมผลแปลความและสร้างสรรค์จากภาพ

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน มีหลายทฤษฎี ดังนี้

๑. การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain based Learning: BBL) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงอารมณ์ของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้โดยอารมณ์จะเป็นตัวช่วยให้สามารถเรียกความทรงจำเดิมที่เก็บไว้ในสมอง และสมองต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ ที่เรียกว่า ความตื่นตัวแบบผ่อนคลาย (Relaxed alertness) การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จที่สุดเมื่อกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับประสบการณ์ทางกายภาพที่เป็นรูปธรรมจับต้องได้ เรียนรู้จากชีวิตจริงตามธรรมชาติ เรียนรู้จากการปฏิบัติหรือการฝึกทำ ฝึกทักษะทั้งด้านสมองซีกซ้าย คือ ด้านตรรกะ ตัวเลข การวิเคราะห์ และสมอง ซีกขวา สังการเกี่ยวกับ ศิลปะ ดนตรี จินตนาการ การสังเคราะห์

๒. ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligence) ของ Howard Gardner คำนี้ความแตกต่างทางสติปัญญาของเด็ก ซึ่งเด็กแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ แตกต่างกัน คนทุกคนมีสติปัญญาทั้ง ๘ ด้านที่อาจจะมากน้อยแตกต่างกันไป บางคนอาจจะสูงทุกด้านบางคนอาจจะสูงเพียงด้านหรือสองด้าน ส่วนด้านอื่น ๆ ปานกลาง ทุกคนสามารถพัฒนาปัญญาแต่ละด้านให้สูงขึ้นถึงระดับใช้การได้ถ้ามีการฝึกฝนที่ดีมีการให้กำลังใจที่เหมาะสม ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และปัญญาด้านต่างๆ สามารถทำงานร่วมกันได้

๓. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบต่อเนื่องของธอร์นไดค์ (Thorndike's Connectionism) แนวคิดของThorndike นั้นเขาเชื่อว่า การเรียนรู้เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองซึ่งจะเกิดขึ้นด้วยการลองผิดลองถูก โดยการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหนึ่งจะมีหลายรูปแบบจนพบแบบที่ดีที่สุด และหลังจากนั้นเมื่อมีสิ่งเร้าหนึ่งเกิดขึ้นอีกอินทรีย์ก็จะตอบสนองในแบบที่เลือกไว้แล้วว่าดีที่สุดนั่นเอง โดยThorndike ได้เสนอกฎการเรียนรู้ไว้ ๓ กฎ คือ

๓.๑ กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) เน้นถึงสภาพความพร้อมของผู้เรียนทั้งกายและใจว่ามีผลต่อการเกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยโดยมีใจความดังนี้

ก. เมื่อบุคคลมีความพร้อมที่จะเรียนหรือกระทำกิจกรรมใด ๆ ถ้าได้เรียนหรือกระทำสมความปรารถนาบุคคลจะเกิดความพึงพอใจ

ข. เมื่อบุคคลที่มีความพร้อมที่จะเรียนหรือกระทำกิจกรรมใด ๆ ถ้าไม่ได้เรียนหรือไม่ได้กระทำอย่างที่ปรารถนาบุคคลจะเกิดความไม่พึงพอใจ

ค. เมื่อบุคคลยังไม่พร้อมแต่ถูกบังคับให้เรียนหรือให้กระทำกิจกรรมย่อมก่อให้เกิดความรำคาญ คับข้องใจ ไม่สบายใจไม่พอใจ

๓.๒ กฎแห่งการฝึกหัด (Law of exercise) เน้นว่า การกระทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ จะทำให้การเรียนรู้แน่นแฟ้นขึ้น แต่ถ้าพฤติกรรมใดแม้เกิดการเรียนรู้แล้วแต่ขาดการกระทำซ้ำบ่อย ๆ จะทำให้การเรียนรู้นั้นๆ มีความเข้มข้นลงไปและอาจไม่ได้ผลเท่าเดิม

๓.๓ กฎแห่งผล (Law of effect) เน้นว่า เมื่อพฤติกรรมเกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองแล้วอินทรีย์เกิดความพอใจ อินทรีย์จะมีแนวโน้มในการกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ซ้ำอีก

๔. ทฤษฎีการเสริมแรงทางพฤติกรรมของ Hull Glark L. Hull เชื่อว่า การที่มนุษย์และสัตว์จะเกิดการเรียนรู้ได้ต้องมีแรงขับ (Drive) หรือความต้องการเป็นตัวผลักดันให้เกิดพฤติกรรม และการลดแรงขับหรือความต้องการลงเป็นการเสริมแรง ที่จะทำให้อินทรีย์เกิดการเรียนรู้ โดยทำให้อินทรีย์มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและปฏิกิริยาตอบสนอง และการเสริมแรงจะทำให้การเรียนรู้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น เราสามารถนำทฤษฎีการเสริมแรงทางพฤติกรรมของ Hull มาใช้ในการเรียนการสอน แนวความคิดของฮัลล์สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอน ได้ดังนี้ (ปริยาพร. ๒๕๔๖ : ๗๑)

๔.๑ ผู้สอนควรสร้างแรงขับในตัวผู้เรียนให้เกิดขึ้นมาก ๆ และเมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการแล้วผู้สอนต้องรีบเสริมแรงทันทีจึงจะทำให้พฤติกรรมการเรียนรู้เข้มข้นและคงทนถาวรอยู่เรื่อย ๆ เช่น บอกผู้เรียนว่าถ้าส่งงานตรงเวลาจะมีคะแนนพิเศษให้ เมื่อผู้เรียนส่งงานตรงเวลาในแต่ละครั้ง ผู้สอนควรให้คะแนนพิเศษทันที

๔.๒ เมื่อผู้เรียนเกิดความเหนื่อยล้าในบทเรียน เช่น ต้องเรียนเป็นเวลาติดต่อกัน ๓ คาบเรียน ควรจะมีเวลาพักให้กับผู้เรียน เพื่อผ่อนคลายความเหนื่อยล้าด้วย

๔.๓ เมื่อผู้เรียนใกล้จะเรียนรู้และมีความตั้งใจมาก ควรจะให้การเสริมแรงถี่ขึ้น เช่น คำชม คำพูดที่ให้กำลังใจ จะทำให้เกิดการเรียนรู้เร็วขึ้น

๔.๔ ควรให้ผู้เรียนพยายามเรียนรู้ด้วยตัวเอง จะทำให้เข้าใจในสิ่งที่เรียนมากขึ้น และสามารถตอบสนองได้ หลายรูปแบบ

๔.๕ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ต้องพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ ความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคลการสร้างแรงจูงใจโดยการสร้างแรงขับ การใช้การเสริมแรง การสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นมาก ๆ ในบทเรียน เมื่อเรียนรู้แล้วต้องให้ผู้เรียนคิดหรือกระทำบ่อย ๆ เพื่อป้องกันการลืม และพยายามให้ผู้เรียนรู้จักถ่ายโยงการเรียนรู้ในสิ่งที่คล้ายคลึงกัน จากบทเรียนหนึ่งไปสู่อีกบทเรียนหนึ่ง

๕. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (Bruner) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์ แบ่งได้เป็น ๓ ชั้น ใหญ่ ๆ คือ

๕.๑ ขั้นการเรียนรู้จากการกระทำ (Enactive Stage) คือ ขั้นของการเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้สิ่งต่าง ๆ การลงมือกระทำช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี การเรียนรู้เกิดจากการกระทำ

๕.๒ ขั้นการเรียนรู้จากความคิด (Iconic Stage) เป็นขั้นที่เด็กสามารถสร้างมโนภาพในใจได้และสามารถเรียนรู้จากภาพ แทนของจริงได้

๕.๓ ขั้นการเรียนรู้สัญลักษณ์และนามธรรม (Symbolic Stage) เป็นขั้นการเรียนรู้สิ่งที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมได้

๖. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) เป็นทฤษฎีของศาสตราจารย์บันดูรา แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford) ประเทศสหรัฐอเมริกา บันดูรามีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ และเนื่องจากมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ (interact) กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวอยู่เสมอ บันดูราอธิบายว่าการเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในสังคม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน

จากหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การฝึกทักษะการอ่าน การเขียน นั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงสองต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ และสติปัญญาของผู้เรียน ในการเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆ ต้องมีการฝึกซ้ำ ๆ บ่อย ๆ การจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับลักษณะ กิจกรรม เช่น การเขียนเชิงสร้างสรรค์จะต้องคำนึงถึงความสามารถตามวัย และสติปัญญา การจัดบรรยากาศให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

หลักการสอนอ่าน

จากรูรณ จันทร์เกิด. (๒๕๖๒) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ให้เกิดประสิทธิภาพ มีดังนี้

๑. เชื่อมั่นว่า วิธีที่ดีที่สุดในการสอนภาษาไทยให้อ่านออกเขียนได้ คือ การสอนสะกดคำ แจกลูกท่อนจ๋าและท่อนหนังสือ และต้องอาศัยการเรียนการสอนแบบ “ฝึก ซ้ำ ย้ำ ทวน”

๒. ลำดับขั้น ในการสอนให้อ่านออกเขียนได้ ประกอบด้วย

๒.๑ สอนให้รู้จักพยัญชนะ

๒.๒ สอนให้รู้จักสระ

๒.๓ สอนให้สะกดคำแจกลูกคำในแม่ ก กา

๒.๔ สอนให้ผันวรรณยุกต์คำในแม่ ก กา

๒.๕ สอนให้อ่านเขียนคำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา

๒.๖ สอนให้ผันวรรณยุกต์คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา

๒.๗ สอนให้อ่านเขียนคำที่สะกดไม่ตรงมาตรา

๒.๘ สอนให้อ่านเขียนคำควบกล้ำ

๒.๙ สอนให้อ่านเขียนคำที่มีอักษรนำ

๒.๑๐ สอนให้อ่านเขียนคำที่มีตัวการันต์ ฤ ฦ ฦ และคำที่มีลักษณะพิเศษ

๓. เชื่อว่าผลสำเร็จในการสอนจะเกิดขึ้น เมื่อ...

๓.๑ สอนตามลำดับขั้นตอน จากง่ายไปสู่ที่ยากขึ้น และสลับซับซ้อนมากขึ้น

๓.๒ สอนให้ฝึกอ่าน ฝึกเขียน อย่างช้าๆ อย่ารีบร้อน อย่ารวบรัด แต่ให้ฝึก ช้า ย่ำ ทวน จนนักเรียนเข้าใจ แม่นยำและมั่นใจ (อย่าเอาเวลามาเป็นเกณฑ์แต่ให้อาความรู้ความเข้าใจความสามารถของเด็กเป็นเกณฑ์)

๓.๓ ระวังอย่าอยู่เสมว่า ถ้ารีบร้อนหรือรวบรัด ในขณะที่เด็กคนหนึ่งคนใดยังไม่รู้ยังไม่เข้าใจในลำดับขั้นๆ ก็จะเป็นปัญหา “ดินพอกหางหมู” ที่ให้นักจมน้ำไม่ยักกรู้อย่างเรียนอีก และส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในขั้นต่อไปในที่สุด (บุญเสริม แก้วพรหม. ๒๕๕๖)

ขั้นตอนการสอน

๑. สอนให้รู้จักพยัญชนะ

เบื้องต้นนั้น สามารถสอนให้เด็กรู้จัก “ชื่อพยัญชนะ” ทั้งหมดโดยวิธีอ่านท่องร้องเล่น ตามที่ท่องกันโดยทั่วไป เพื่อให้เด็กได้รู้จัก “ชื่อ” ของพยัญชนะแต่ละตัว เป็นการสร้างความคุ้นเคยและสนุกสนานเพลิดเพลินกับการท่องร้องเล่น อย่างเช่นที่ท่องต่อ ๆ กันมาว่า

ก เอ๋ย กอไก่	ข ขี้ในเล่า
ข ขวดของเรา	ค ควายเข้านา
ค คนขี้ขัง	ฅ ระวังช้างเผือก
ง งูใจกล้า	จ จานใช้ดี
ฉ ฉิ่งตีดัง	ช ช้างวิ่งหนี
ช ชอล์กดำ	ฌ ฌอคู่กัน
ญ ญู่หญิงโสเภณี	ฎ ฎาสามพลัน
ฎ ฎักทุนหัน	ฏ ฏานเข้ามารอง
ท มณโฑหน้าขาว	ฒ ผู้เฒ่าเดินย่อง
ณ เณรไม่มอง	ด เด็กต้องนิมนต์
ด เต่าหลังดง	ถ ถูแบกขน
ท ทหารอดทน	ธ ธงคนนิยม
น หนูขี้ไขว่	บ ใบไม้ทับถม
ป ปลาตากลม	ผ ผึ้งทำรัง
ฝ ฝาทนทาน	พ พานวางตั้ง
ฟ ฟันสะอาดจิ้ง	ภ สำเภาทางใบ
ม ม้าศึกคึก	ย ยักษ์เขี้ยวใหญ่
ร เรือพายไป	ล ลิงไต่ราว
ว แหวนลงยา	ศ ศาลาเียบเหงา
ษ ษีหนวดยาว	ส เสือดาวคะนอง
ห หีบใส่ผ้า	ฬ จุฬาท่าผยอง
อ อ่างเนืองนอง	ฮ นกฮูกตาโต

สื่อที่ใช้ในการสอนให้รู้จัก “ชื่อพยัญชนะ” นั้น อาจจะเป็นแผนภูมิพยัญชนะหรือแผนภาพพยัญชนะอย่างที่มีเผยแพร่อยู่โดยทั่วไป โดยการชี้ให้เห็นพยัญชนะ แล้วอ่านท่องร้องเล่นพร้อมกันทั้งชั้นหรือพร้อมกันเป็นกลุ่มก็ได้ ในการอ่านท่องร้องเล่นนั้นอาจจะปรบมือให้จังหวะ หรือมีกิจกรรมอื่นๆ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินไปด้วยก็ยิ่งดี

๒. สอนให้รู้จัก “รูป” และ “เสียง” พยัญชนะเป็นการสอนให้รู้จัก “รูป” และ “เสียง” ของพยัญชนะแต่ละตัว เพื่อเตรียมการนำไปสู่การอ่านและเขียนสะกดคำต่อไป โดยมีแนวทางและขั้นตอนการสอนที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นที่ ๑ สอนให้เห็นรูป

โดยครูใช้ “บัตรพยัญชนะ” เป็นรายตัว ให้นักเรียนได้เห็นรูปร่างลักษณะของพยัญชนะแต่ละตัว เช่น บัตร หรือ ครูอาจจะใช้วิธีเขียนพยัญชนะในกระดานก็ได้

ขั้นที่ ๒ สอนให้รู้จักเสียง

ขณะที่นำบัตรพยัญชนะให้เด็กดูหรือเขียนพยัญชนะในกระดาน ทีละตัวนั้น ต้องให้นักเรียนได้รู้จักเสียงของพยัญชนะตัวนั้น ๆ โดย

(๑) ครูอ่านออกเสียงพยัญชนะให้ฟังอย่างชัดเจน เช่น

ก ออกเสียงว่า “กอ” (อย่าออกเสียงว่า “กอไ้”)

ข ออกเสียงว่า “ขอ” (อย่าออกเสียงว่า “ขอไซ้”)

ค ออกเสียงว่า “คอ” (อย่าออกเสียงว่า “คอควาย”)

(๒) ให้นักเรียนดูรูปพยัญชนะทีละตัว แล้วอ่านออกเสียงตามครู โดยอ(โดยคัดตัวบรรจงเต็มบรรทัด และลากเส้นให้ถูกต้องตามหลักการเขียนพยัญชนะ)ออกเสียงดังๆ และชัดเจน

(๓) ให้นักเรียนดูรูปแล้วอ่านออกเสียงเอง โดยเริ่มจากอ่านออกเสียงพร้อมกันทั้งชั้น อ่านออกเสียงพร้อมกันเป็นรายกลุ่ม และอ่านออกเสียงเป็นรายคน

(๔) ครูต้องสังเกต ตรวจสอบ หรือทดสอบการอ่านออกเสียงพยัญชนะของนักเรียนเป็นรายคน หากพบว่านักเรียนคนใดยังอ่านออกเสียงไม่ได้ หรือไม่ชัดเจน ต้องแก้ไขทันที (และต้องแก้ไขเสียก่อนที่จะให้อ่านพยัญชนะตัวต่อไป)

ขั้นที่ ๓ สอนให้เขียนรูป

เมื่อนักเรียนอ่านออกเสียงได้แล้ว ต้องฝึกให้เขียนรูปพยัญชนะตัวนั้นๆ โดย

(๑) ครูเขียนรูปพยัญชนะในกระดาน (โดยคัดตัวบรรจงเต็มบรรทัด และลากเส้นให้ถูกต้องตามหลักการเขียนพยัญชนะ) ครูลากเส้นซ้ำ ๆ ให้นักเรียนดู และอ่านออกเสียงพยัญชนะตัวนั้นไปพร้อมกัน

(๒) ให้นักเรียนเขียนรูปพยัญชนะตามครู โดยเขียนในกระดานหรือเขียนลงในสมุดของแต่ละคน ขณะเขียนให้อ่านออกเสียงพยัญชนะไปด้วย

(๓) ให้นักเรียนคัดรูปพยัญชนะแต่ละตัว ด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัดให้สวยงาม คัดลงในสมุดหลาย ๆ ครั้ง หลาย ๆ เทียว

(๔) ครูต้องสังเกต ตรวจสอบ หรือทดสอบการเขียนรูปพยัญชนะของนักเรียนเป็นรายคน หากพบว่านักเรียนคนใดยังเขียนไม่ได้หรือเขียนไม่ถูกต้อง ต้องแก้ไขทันที (และต้องแก้ไขเสียก่อนที่จะให้เขียนพยัญชนะตัวต่อไป)

(๕) ในขั้นของการเขียนนี้ ครูควรสังเกตวิธีการจับดินสอ การวางสมุด ตลอดจนท่าทางการนั่งเขียนของนักเรียนไปด้วย หากพบว่าคนใดไม่ถูกต้อง ควรแนะนำ แก้ไขให้ถูกต้องเสียแต่ต้น

* สอนให้เห็นรูป → สอนให้รู้จักเสียง → สอนให้เขียนรูป
 * สอนทีละตัว อย่ารีบร้อน
 * พบเด็กคนใดยังไม่ผ่าน ออกเสียงไม่ถูก เขียนไม่ได้ ให้หยุดรอ เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขเสียก่อน อย่าปล่อยทิ้งไว้ จะหมกหมม เสียหายและสายจนแก้ยาก!

ลำดับพยัญชนะที่ควรสอน ก่อน-หลัง

พยัญชนะไทยทั้ง ๔๔ ตัว มีระดับความยากง่ายในการอ่านออกเสียง และการเขียนรูป พยัญชนะที่แตกต่างกัน ควรเลือกพยัญชนะที่ง่ายในการออกเสียงและเขียนรูป มาให้ฝึกอ่านฝึกเขียนก่อน จะเป็นแรงเสริมเพิ่มกำลังใจที่สำคัญในการเรียนรู้ จึงเสนอลำดับพยัญชนะที่ควรสอนก่อน-หลังเป็นชุดๆ ดังนี้

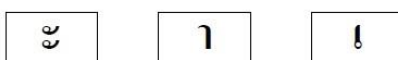
ชุดที่ ๑	ก	จ	ด	ต	บ	ป	อ
ชุดที่ ๒	ค	ง	ช	ซ	ท	น	
ชุดที่ ๓	พ	ฟ	ม	ย	ร	ล	ว
ชุดที่ ๔	ข	ฉ	ถ	ผ	ฝ	ส	ห
ชุดที่ ๕	ข	ค	ฆ	ท	ธ	ภ	ศ
ชุดที่ ๖	ณ	ญ	ฎ	ฏ	ฐ	ฒ	ณ

๒. สอนให้รู้จักสระ

สระมีทั้งหมด ๒๑ รูป ๓๒ เสียง ต้องสอนให้รู้จัก “รูป” และ “เสียง” ของสระแต่ละตัว เพื่อเตรียมการนำไปสู่การอ่านและเขียนสะกดคำต่อไป โดยมีแนวทางและขั้นตอนการสอนที่สำคัญดังนี้

ขั้นที่ ๑ สอนให้เห็นรูปสระ

โดยครูใช้ “บัตรสระ” เป็นรายตัว ให้นักเรียนได้เห็นรูปร่างลักษณะของพยัญชนะแต่ละตัว เช่น

หรือ ครูอาจจะใช้วิธีเขียนรูปสระในกระดาน ก็ได้

ขั้นที่ ๒ สอนให้รู้จักเสียงสระ

ขณะที่นำบัตรสระให้เด็กดูหรือเขียนรูปสระในกระดานที่ละตัวนั้น ต้องให้นักเรียนได้รู้จักเสียงของสระตัวนั้น ๆ โดย

(๑) ครูอ่านออกเสียงสระให้ฟังอย่างชัดเจน เช่น

ะ ออกเสียงว่า “อะ” (อย่าออกเสียงว่า “สระอะ”)

า ออกเสียงว่า “อา” (อย่าออกเสียงว่า “สระอา”)

เอ ออกเสียงว่า “เอ” (อย่าออกเสียงว่า “สระเอ”)

(๒) ให้นักเรียนดูรูปสระทีละตัว แล้วอ่านออกเสียงตามครู โดยออกเสียงดังๆ และชัดเจน

(๓) ให้นักเรียนดูรูปแล้วอ่านออกเสียงเอง โดยเริ่มจากอ่านออกขั้นที่ ๒ สอนให้รู้จักเสียงสระกับเสียงพร้อมกันทั้งชั้น อ่านออกเสียงพร้อมกันเป็นรายกลุ่ม และอ่านออกเสียงรายบุคคล

(๔) ครูต้องสังเกต ตรวจสอบ หรือทดสอบขั้นที่ ๒ สอนให้รู้จักเสียงสระการอ่านออกเสียงสระของนักเรียนเป็นรายคน หากพบว่านักเรียนคนใดยังอ่านออกเสียงไม่ได้ หรือไม่ชัดเจน ต้องแก้ไขทันที (และต้องแก้ไขเสียก่อนที่จะให้อ่านสระตัวต่อไป)

ขั้นที่ ๓ สอนให้เขียนรูปสระ

เมื่อนักเรียนอ่านออกเสียงได้แล้ว ต้องฝึกให้เขียนรูปสระตัวนั้นๆ โดย

(๑) ครูเขียนรูปสระในกระดาน (โดยคัดตัวบรรจงเต็มบรรทัด และลากเส้นให้ถูกต้องตามหลักการเขียนสระ) ครูลากเส้นช้า ๆ ให้นักเรียนดู และอ่านออกเสียงสระตัวนั้นไปพร้อมกัน

(๒) ให้นักเรียนเขียนรูปสระตามครู โดยเขียนในกระดานหรือเขียนลงในสมุดของแต่ละคน ขณะเขียนให้อ่านออกเสียงสระไปด้วย

(๓) ให้นักเรียนคัดรูปสระแต่ละตัว ด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัดให้สวยงาม คัดลงในสมุดหลาย ๆ ครั้ง หลาย ๆ เที่ยว

(๔) ครูต้องสังเกต ตรวจสอบ หรือทดสอบการเขียนรูปสระของนักเรียนเป็นรายคน หากพบว่านักเรียนคนใดยังเขียนไม่ได้หรือเขียนไม่ถูกต้อง ต้องแก้ไขทันที (และต้องแก้ไขเสียก่อนที่จะให้เขียนสระตัวต่อไป)

✴ สอนให้เห็นรูป → สอนให้รู้จักเสียง → สอนให้เขียนรูป

✴ สอนทีละตัว อย่ารีบร้อน

✴ พบเด็กคนใดยังไม่ผ่าน ออกเสียงไม่ถูก เขียนไม่ได้ ให้หยุดรอ เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขเสียก่อน อย่าปล่อยทิ้งไว้ จะหมักหมม เสียหายและสายจนแก้ยาก!

ลำดับสระที่ควรสอน ก่อน-หลัง สระทั้ง ๓๒ เสียง มีระดับความยากง่ายในการอ่านออกเสียง และการเขียนรูปสระที่แตกต่างกัน มีทั้งสระเดี่ยว สระประสม และสระเกิน ควรเลือกสระที่ง่ายในการออกเสียงและเขียนรูป มาให้ฝึกอ่านฝึกเขียนก่อน จะเป็นแรงเสริมเพิ่มกำลังใจที่สำคัญในการเรียนรู้ จึงเสนอลำดับสระที่ควรสอนก่อน-หลัง เป็นชุดๆ ดังนี้

ชุดที่ ๑	อะ	อา	อิ	อี	อี	อี	อุ	อู
ชุดที่ ๒	เอะ	เอ	แอะ	แอ	โอะ	โอ	เออะ	ออ
ชุดที่ ๓	อัวะ	อัว	อำ	ไอ	ไอ	เอา		
ชุดที่ ๔	เออะ	เออ	เอียะ	เอีย	เอือะ	เอือ		
ชุดที่ ๕	ฤ	ฦ	ฦ	ฦ				

๓. การสอนอ่าน เขียนสะกดคำ แจกลูก

การอ่าน เขียน สะกดคำ แจกลูก จัดเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้เด็กอ่านออกเขียนได้สะกดคำแจกลูก คืออะไร อย่างไร

การสอนอ่านสอนเขียนภาษาไทย ส่วนมากจะเน้นที่การสะกดคำแจกลูกด้วยความเชื่อว่า คำไทยเป็นคำที่เกิดจากการประสมพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกด “สะกดคำแจกลูก” มักจะพูดติดต่อกัน ทั้งๆที่จริงๆแล้วแตกต่างกัน กล่าวคือ

“การสะกดคำ” คือ การแยกแยะส่วนประกอบของคำออกมาว่า คำนั้นๆ ประกอบด้วย พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกด อะไรบ้าง เช่น

“ชา”	สะกดคำว่า	“ขอ-อา-ชา”
“ช้า”	สะกดคำว่า	“ขอ-อา-ชา-ชา-โท-ช้า”
“ช่าง”	สะกดคำว่า	“ขอ-อา-ชา -ชา-งอ-ช่าง
“ช้าง”	สะกดคำว่า	“ขอ-อา-ชา -ชา-งอ-ช่าง- ช่าง-โท-ช้าง”
ฯลฯ		

การสะกดคำ เป็นการสะกดเพื่ออ่านคำ หรือสะกดเพื่อเขียนคำ

ส่วน “การแจกลูก” เป็นการแตกแขนงออกไปในการฝึกประสมคำ ให้เกิดความคล่องในการอ่าน โดยการแจกลูกนั้น จะมี ๒ ลักษณะ คือ ส่วนประสมที่คงที่และส่วนที่แปรเปลี่ยนไป แล้วแต่วัตถุประสงค์ในการฝึก เช่น ถ้าต้องการฝึกคำที่ประสมด้วยสระ -า ก็ให้สระ -า เป็นส่วนคงที่ แล้วให้แปรเปลี่ยนตัวพยัญชนะที่จะมาประสมไปเรื่อยๆ เป็น กา ขา คา งา จา ฉา ฯลฯ

ตัวอย่างการแจกลูก

(๑) พยัญชนะต้นคงที่ สระแปรเปลี่ยนไป (เช่น ต้องการฝึกอ่านคำที่ ม เป็นพยัญชนะต้น) แจกลูกว่า

มะ มา มี มี มี มี มุ มู เมะ เม ...

(๒) สระคงที่ พยัญชนะต้นแปรเปลี่ยนไป (เช่น ต้องการฝึกอ่านคำที่ประสมด้วยสระ ะ)
แจกลูกว่า

กา ขา คา งา จา ฉา ซา ...

(๓) สระและตัวสะกดคงที่ พยัญชนะต้นแปรเปลี่ยนไป (เช่น ต้องการฝึกอ่านคำที่ประสมด้วยสระ อ และ ง เป็นตัวสะกด) แจกลูกว่า

กอง ของ คอง งอง จอง นอง ซอง ...

ฯลฯ

ข้อควรคำนึงในการสอนสะกดคำแจกลูก

๑. เด็กจะสามารถอ่านสะกดคำแจกลูกได้ เมื่อรู้จักและออกเสียง “เสียงพยัญชนะ” และ “เสียงสระ” ได้ถูกต้องแล้ว ทั้งนี้เพราะปัญหาของเด็กที่อ่านสะกดคำแจกลูกไม่ได้ เกิดจากไม่รู้จักหรือไม่แม่นยำในเสียงพยัญชนะและเสียงสระ ดังนั้นก่อนที่จะสอนอ่านสะกดคำแจกลูกแต่ละครั้ง ครูจะต้องตรวจสอบ ทบทวนให้เด็กแม่นยำในเสียงพยัญชนะและเสียงสระที่จะสอนเสียก่อนทุกครั้ง

๒. ให้เริ่มต้นที่การสอนอ่านสะกดคำก่อน เมื่อเห็นว่าสามารถอ่านสะกดคำได้ถูกต้องแล้ว จึงค่อยฝึกให้แจกลูก เพื่อให้เกิดความคล่องในการอ่านคำกลุ่มนั้นๆ

๓. ให้เริ่มต้นที่การอ่านสะกดคำ อ่านแจกลูกก่อน เมื่อเห็นว่าสามารถอ่านได้ถูกต้องแล้ว จึงให้ฝึกเขียนสะกดคำ เขียนแจกลูก เพื่อให้เกิดความคล่องในการอ่านการเขียนต่อไป

๔. กิจกรรม “เขียนตามคำบอก” และ “คัดลายมือ” เป็นกิจกรรมที่สามารถใช้ฝึกฝนให้เกิดความแม่นยำ และคงทนในการอ่านการเขียน จึงควรนำมาใช้หลังการอ่านเขียนสะกดคำแจกลูกทุกครั้ง

ขั้นตอนการสอนสะกดคำ แจกลูก

ขั้นตอนในการสอนอ่านสะกดคำแจกลูก มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นที่ ๑ สอนให้เห็นรูป

โดยครูใช้ “บัตรคำ” คำที่ต้องการสอน ให้นักเรียนได้เห็นรูปร่างลักษณะของ พยัญชนะ สระ ที่ประสมเป็นคำนั้นๆ เช่น

กะ

กา

หรือ ครูอาจจะใช้วิธีเขียนคำในกระดาน ก็ได้

ขั้นที่ ๒ สอนให้รู้จักเสียง

(๑) ครูต้องทบทวนเสียงพยัญชนะ และ เสียงสระโดยอ่านออกเสียงพยัญชนะ และ เสียงสระให้ฟังอย่างชัดเจน เช่น

ก ออกเสียงว่า “กอ” (มิใช่ “กอไก่อ”)

า ออกเสียงว่า “อา” (มิใช่ “สระอา”)

(๒) ให้นักเรียนดูรูปพยัญชนะ และสระ แล้วอ่านออกเสียงพยัญชนะ และเสียงสระตามครู โดยออกเสียงดังๆ และชัดเจน

ขั้นที่ ๓ สอนให้อ่านสะกดคำ

(๑) ให้นักเรียนดูรูปคำ แล้วครูอ่านสะกดคำให้นักเรียนฟัง (ครูต้องออกเสียงให้ดังและชัดเจน) เช่นว่า

กา กอ - อา - กา (หมายเหตุ อย่าออกเสียงว่า “กอ-ไก่อ-สระ-อา” เพราะจะทำให้อ่านสะกดคำไม่ได้)
--

ขั้นที่ ๔ สอนให้อ่านแจกลูก

(๑) ครูนำพยัญชนะ และ สระที่ต้องการอ่านแจกลูก โดยใช้บัตรพยัญชนะ หรือบัตรสระ หรือเขียนบนกระดาน แล้วทบทวนให้อ่านออกเสียงพยัญชนะ และเสียงสระอย่างชัดเจนเสียก่อน

า	ออกเสียงว่า	“อา”	(อย่าออกเสียงว่า “สระอา”)
ก	ออกเสียงว่า	“กอ”	(อย่าออกเสียงว่า “กอไก่อ”)
จ	ออกเสียงว่า	“จอ”	
ด	ออกเสียงว่า	“โด”	
ต	ออกเสียงว่า	“ตอ”	
บ	ออกเสียงว่า	“บอ”	
ป	ออกเสียงว่า	“ปอ”	
อ	ออกเสียงว่า	“ออ”	

(๒) ให้นักเรียนดูรูปชุดคำที่ต้องการแจกลูก โดยใช้แผนภูมิ หรือเขียนชุดคำบนกระดาน แล้วครูอ่านแจกลูกให้ฟัง เสียงดังและชัดเจน เช่น

กา จา दा ता बा पा आ
อ่านแจกลูกว่า กา - จา - दा - ता - बा - पा - आ

(๓) ให้นักเรียนดูชุดคำ แล้วอ่านออกเสียงแจกลูกตามครูพร้อมกันทั้งชั้น เป็นรายกลุ่ม หรือรายคน

(๔) ให้นักเรียนดูชุดคำ แล้วอ่านออกเสียงแจกลูกเอง โดยเริ่มจากอ่านแจกลูกพร้อมกันทั้งชั้น เป็นรายกลุ่ม และรายคน

ขั้นที่ ๕ สอนให้อ่านทบทวน

(๑) หลังจากนักเรียนได้อ่านสะกดคำแจกลูก คำในแต่ละชุดแล้ว ครูควรเลือกคำบางคำ ที่อ่านสะกดคำแจกลูกมาแล้วในชุดนั้น และชุดก่อนหน้านั้น มาให้อ่านทบทวน โดยอ่านออกเสียง “เป็นคำ” (ไม่ต้องอ่านสะกดคำ – แต่ถ้าอ่านเป็นคำไม่ได้ก็ให้อ่านสะกดคำก่อน)

(๒) ชุดคำที่ใช้อ่านทบทวน ครูอาจจะแต่งเป็นเรื่องราวง่ายๆ ด้วยบทร้อยแก้วหรือร้อยกรอง ก็ได้ แต่ต้องใช้คำที่ผ่านการอ่านสะกดคำแจกลูกมาแล้ว

ขั้นที่ ๖ สอนให้เขียนสะกดคำ

เมื่อนักเรียนอ่านออกเสียงสะกดคำ แจกลูกได้แล้ว ต้องฝึกให้เขียนรูปคำนั้นๆ โดย

(๑) ครูเขียนรูปคำในกระดาน (โดยคัดตัวบรรจงเต็มบรรทัดและลากเส้นให้ถูกต้องตามหลักการเขียน) ครูลากเส้นซ้ำๆ ให้นักเรียนดู และอ่านออกเสียงสะกดคำตัวนั้นไปพร้อมกัน

(๒) ให้นักเรียนเขียนรูปคำตามครู โดยเขียนในกระดานหรือคัดลงในสมุดของแต่ละคน ขณะเขียนให้อ่านออกเสียงสะกดคำไปด้วย

(๓) ให้นักเรียนคัดรูปคำแต่ละตัว ด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัดให้สวยงาม คัดลงในสมุดหลายๆครั้ง หลายๆเที่ยว ได้ตามความเหมาะสม

(๔) ครูต้องสังเกต ตรวจสอบ หรือทดสอบการเขียนสะกดคำของนักเรียนเป็นรายคน โดยอาจจะให้นักเรียนเขียนคำตามคำบอกก็ได้ หากพบว่านักเรียนคนใดยังเขียนคำใดไม่ได้หรือเขียนไม่ถูกต้อง ต้องช่วยเหลือแก้ไขทันที

(๕) ในกิจกรรมการคัดหรือเขียนคำนั้น อาจจะมีกิจกรรมอื่นๆเพื่อความเพลิดเพลิน เสริมด้วยก็ยิ่งดี เช่น การวาดภาพพระบายสี จากคำหรือข้อความที่คัดเขียน เป็นต้น

หลักในการเลือกคำมาใช้ฝึกสะกดคำและแจกลูก

๑. นำสระทุกเสียงมาให้ฝึกสะกดคำแจกลูก เพื่อให้ผ่านตา ผ่านหู คั่นชินกับเสียงสระทุกเสียงเมื่อประสมกับพยัญชนะ

๒. นำพยัญชนะทุกเสียงมาให้ฝึกสะกดคำแจกลูก เพื่อให้ผ่านตา ผ่านหู คั่นชินกับเสียงพยัญชนะทุกเสียงเมื่อประสมกับสระ

๓. พยัญชนะบางตัวที่มีเสียงซ้ำกัน เช่น ข ค ฌ ฐ ท ฒ ณ ญ ฎ ฏ ภ ศ ษ พ ยังไม่ต้องนำมาสะกดคำแจกลูก

๔. สระบางเสียงหรือพยัญชนะบางตัวเมื่อประสมกันแล้ว อาจไม่มีความหมายหรือไม่มีที่ใช้ ก็ให้เลือกบางส่วนมาฝึก พอให้เกิดความคุ้นชินเท่านั้น

๕. ให้นเน้นการฝึกสะกดคำแจกลูก ในคำที่ประสมแล้วมีความหมายและมีที่ใช้ เป็นพิเศษ รวมทั้งคำที่จะมีความหมายเมื่อผันวรรณยุกต์หรือมีตัวสะกดด้วย

หมายเหตุ

๑. การสอนสะกดคำแจกลูก เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด ดังนั้นจึงต้องให้เวลากับการสอนสะกดคำแจกลูกอย่างเต็มที่ และสอนตามขั้นตอน อย่าเร่งรัด อย่ารีบร้อน จนเด็กตามไม่ทัน เพราะจะทำให้เกิดปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในที่สุด

๒. กิจกรรมในแต่ละชั้นข้างต้นนั้น ในระยะเริ่มต้นควรจัดทุกกิจกรรมให้เข้มข้นครบถ้วน แต่ในระยะหลัง ๆ เมื่อ “มั่นใจ” ว่านักเรียนคล่องหรือแม่นในบางกิจกรรมแล้ว อาจจะลดความเข้มข้นลงก็ได้

จากแนวทางในการสอนอ่านสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งเป็นชั้นเริ่มต้นในการเรียนภาษาไทย โดยเริ่มเรียนพยัญชนะ ทั้งรูปและเสียง ตามด้วยสระ ก่อนจ๋ำนำมำอ่านเป็นคำได้ต้องใช่วิธีการแจกลูก สะกดคำ จะเป็นไปในลักษณะย่ำ ช้ำ ทวน อยู่เสมอ เมื่อครูพบข้อบกพร่องของเด็กแม่เพียงเล็กน้อยจะต้องดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องทันที ซึ่งนับว่าครูต้องมีความใจเย็น ไม่รีบร้อนจะช่วยให้ นักเรียนสามารถอ่านออกได้ดีขึ้น

กรอบแนวคิดในการประเมินความสามารถด้านการอ่าน

แนวคิดที่ใช้ในการบริหารจัดการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ นี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คำนึงถึงความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ (Decentralization) และแนวคิดเกี่ยวกับความโปร่งใสในการจัดสอบ (Transparency) โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ความสำคัญ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

คุณภาพของผู้เรียน

เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ดังนี้

๑. สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดี

๒. สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 ๓. มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบ
 ๔. มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และใช้ภาษาในการพัฒนาตน และ
 สร้างสรรค์งานอาชีพ

๕. ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทยภูมิใจและชื่นชมในวรรณคดี
 และวรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย

๖. สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและ
 ถูกต้องตามกาลเทศะ และบุคคล

๗. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย

๘. มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

เมื่อจบแต่ละช่วงชั้นผู้เรียนต้องมีความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมดังนี้
ช่วงชั้นที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

๑. สามารถอ่านได้คล่องและอ่านได้เร็ว

๒. เข้าใจความหมายและหน้าที่ของคำ

๓. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาคิด คัดคะเนเรื่องราวหรือเหตุการณ์ และกำหนดแนวทาง
 การปฏิบัติได้

๔. เลือกอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ทั้งความรู้ และความบันเทิง

๕. ดูและเขียนแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการและจินตนาการ

๖. จัดบันทึกความรู้ ประสบการณ์ และเรื่องราวในชีวิตประจำวัน

๗. จับใจความสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม สนทนา แสดงความคิดเห็นเล่าเรื่อง
 ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์จากเรื่องที่ฟังที่ดูได้

๘. เข้าใจว่าภาษาไทยมีทั้งภาษาไทยกลางและภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น

๙. ใช้คำคล้องจองแต่งบทร้อยกรองง่าย ๆ

๑๐. ท่องจำบทร้อยกรองที่ไพเราะ และนำไปใช้ในการพูดและการเขียน

๑๑. นำปริศนาคำทายและบทรiddlesในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนและเล่น

๑๒. ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือการเรียน การแสวงหาความรู้ และใช้ได้เหมาะสมกับ
 บุคคลและสถานการณ์

๑๓. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไปใช้ในชีวิตมีมารยาทการอ่าน
 การเขียน การฟัง การดู และการพูด

๑๔. มีนิสัยรักการอ่านและการเขียน

ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการอ่าน

การประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา
 ๒๕๖๒ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีการประเมิน
 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยใช้มาตรฐาน และตัวชี้วัดที่
 เกี่ยวข้อง ดังนี้

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	- อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้น ๆ - บอกความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน	การอ่านออกเสียงและบอกความหมายของคำ คำคล้องจอง และข้อความที่ประกอบด้วยคำพื้นฐาน คือ คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่น้อยกว่า ๖๐๐ คำ รวมทั้งคำที่ใช้เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ประกอบด้วย - คำที่มีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์ - คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ
	- ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน - เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน - คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น - นิทาน - เรื่องสั้น ๆ - บทร้องเล่นและบทเพลง - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
	- บอกความหมายของเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์สำคัญที่มักพบเห็นในชีวิตประจำวัน	การอ่านเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ ประกอบด้วย - เครื่องหมายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน - เครื่องหมายแสดงความปลอดภัยและแสดงอันตราย

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	- เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่าย ๆ	การเขียนสื่อสาร - คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน - คำพื้นฐานในบทเรียน - คำคล้องจอง - ประโยคง่าย ๆ

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	- เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ	การสะกดคำ การแจกลูก และการอ่านเป็นคำ มาตราตัวสะกดที่ตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา การผันคำ ความหมายของคำ
	- เรียบเรียงคำเป็นประโยคง่าย ๆ	การแต่งประโยค

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	- บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือการฟังวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก	วรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก เช่น - นิทาน - เรื่องสั้นง่าย ๆ - ปริศนาคำทาย - บทร้องเล่น - บทอาขยาน - บทร้อยกรอง - วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียน

การนิเทศการศึกษา

ความรู้เรื่องการนิเทศการศึกษา

ในการทำงานที่มีความสำคัญ ยุ่งยากซับซ้อนหรืองานที่ต้องใช้คนหรือมีผู้เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ต้องใช้ทรัพยากรหรืองบประมาณเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นงานธุรกิจ งานการปกครอง งานสาธารณสุขการแพทย์ การพยาบาล ตลอดจนงานการศึกษา จำเป็นต้องมีการนิเทศ (Supervision) อยู่ด้วยเสมอ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ส่วนการดำเนินการนิเทศงานในแต่ละด้านนั้น อาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละงาน

สำหรับงานด้านการศึกษา เป็นงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เป็นงานที่มีความยุ่งยากซับซ้อน ต้องใช้คนเป็นจำนวนมาก ทั้งผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนการมีผู้มีส่วนได้เสียจำนวนมาก จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการนิเทศ

การศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนั้น ศึกษานิเทศก์ผู้มีหน้าที่โดยตรงในการนิเทศการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์การนิเทศการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ ความหมาย ความสำคัญและจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา หลักการ รูปแบบและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา เพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อไป

จากการศึกษาพจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.๒๕๓๐ ได้ให้ความหมายคำที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

“นิเทศ” หมายถึง ชี้แจง, แสดง, จำแนก

“นิเทศการศึกษา” หมายถึง การให้คำแนะนำช่วยเหลือโรงเรียนในเรื่องการเรียนการสอน

ส่วนคำว่า “การนิเทศ” แปลมาจากคำในภาษาอังกฤษคำว่า “Supervision” ได้มี

นักวิชาการ นักการศึกษาและผู้รู้ได้กล่าวถึง “การนิเทศและการนิเทศการศึกษา” ไว้ดังนี้

การนิเทศการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการให้บริการทางการศึกษา เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวัง (Eye and Netzer; ๑๙๖๕)

การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามทุกอย่างของเจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษา ในการแนะนำครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้รู้จักปรับปรุงวิธีสอน ช่วยให้เกิดความงอกงามทางวิชาชีพทางการศึกษา ช่วยในการพัฒนาครู ช่วยในการเลือกและปรับปรุง วัตถุประสงค์ของการศึกษา ช่วยในการปรับปรุงวัสดุ และเนื้อหาการสอน ปรับปรุงวิธีสอนและช่วยปรับปรุงการประเมินผลการสอน (Good, ๑๙๕๙)

การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานของผู้มีหน้าที่นิเทศ ในการที่จะช่วยเหลือบุคลากรทางการศึกษาในการปรับปรุงการสอน โดยมีผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุด (อริศรา มีชัย, ๒๕๔๒)

การนิเทศ หมายถึง กระบวนการ พัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งเป้าหมายหลัก เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน และบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (เอื้ออารี ท้วมเสม, ๒๕๔๙)

การนิเทศ หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศหรือผู้นิเทศ และผู้รับ การนิเทศเพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน (วัชรรา เล่าเรียนดี, ๒๕๕๐)

จากการศึกษาค้นคว้าความรู้และภูมิปัญญาของผู้อื่น จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย และนำมาเป็นข้อมูล/สารสนเทศของตนเองที่นำไปสู่การวิเคราะห์เปรียบเทียบกับความรู้หรือประสบการณ์เดิมของตนเอง แล้วสรุปเป็นความรู้ของตนเองได้ดังนี้

“การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยการทำงานร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ โดยผู้นิเทศเป็นผู้ชี้แจง แนะนำให้ผู้รับการนิเทศสามารถปฏิบัติงานการจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐาน

การศึกษา ตลอดจนสามารถปฏิบัติหน้าที่จัดการศึกษาหรือจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ และบรรลุเป้าหมายหรือจุดหมายที่กำหนดไว้แล้ว”

หลักการนิเทศการศึกษา รูปแบบและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา

“หลักการ” ส่วนใหญ่จะเกิดจากแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ในเรื่องนั้น ๆ ที่ได้ใช้ความเชื่อ ความรู้สึก ทศนคติ ความรู้และประสบการณ์ของตนเองแล้วเรียบเรียงเสนอเป็นแนวคิด/แนวทางปฏิบัติที่ดีในการทำงานในเรื่องนั้น ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งหลักการที่เสนอนั้น “อาจจะถูกต้อง ในสถานการณ์หนึ่งหรืออาจจะผิดในสถานการณ์อีกแบบหนึ่งก็ได้” เพราะหลักการยังไม่มี การพิสูจน์ว่าจะเป็นจริงเสมอในทุกสถานการณ์

จากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลาย พบว่า มีนักการศึกษา ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษา ไว้หลายประการ เช่น

การนิเทศการศึกษา จะต้องเคารพความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงาน ใช้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ (Burton and Brueckner, ๑๙๕๕)

การนิเทศการศึกษา มุ่งให้ครูรู้จักวิธีคิดค้นการทำงานด้วยตนเอง มีความสามารถในการนำตนเอง และสามารถตัดสินใจปัญหาของตนเองได้ (Adams and Dickey, ๑๙๕๓) การนิเทศที่ดีจะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ยั่วเย้าและสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันและต้องทำให้ครูรู้สึกว่าจะช่วยให้เขาพบวิธีที่ดีกว่าในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ (Franseth ๑๙๖๑: ๒๓-๒๔) หลักการนิเทศการศึกษาไว้ ๔ ประการ ของเบอร์ตัน และบรูคเนอร์ (Burton and Brueckner, ๑๙๖๕) สรุปได้ดังนี้

๑. การนิเทศการศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ (Theoretical)
๒. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific) การนิเทศการศึกษาควรเป็นไปอย่างมีระเบียบ มีการปรับปรุงและประเมินผล ผลการนิเทศควรจะมาจากการรวบรวมข้อมูล และการสรุปผลอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่เชื่อถือได้
๓. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic) การนิเทศการศึกษาจะต้องเคารพในความแตกต่างของบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงานและการใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
๔. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นการสร้างสรรค์ (Creative) กระบวนการนิเทศการศึกษาควรเป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้แสดงออกและการพัฒนาความสามารถอย่างเต็มที่

หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการนิเทศการสอนของ อาดัมส์ และดิกกี (Adams & Dicky, ๑๙๕๖) ดังนี้

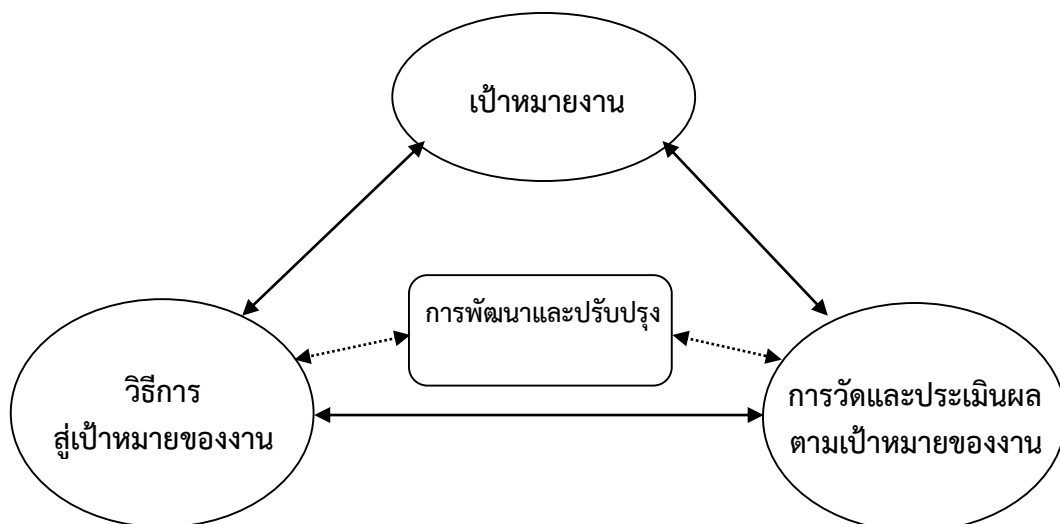
๑. การนิเทศเป็นการส่งเสริมความเจริญงอกงาม
๒. การนิเทศมีความเป็นประชาธิปไตย
๓. การนิเทศเป็นกระบวนการสร้างสรรค์
๔. การนิเทศยึดหลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์
๕. การนิเทศเพื่อสร้างเสริมขวัญกำลังใจ
๖. การนิเทศเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน

จากการศึกษาและวิเคราะห์หลักการนิเทศการศึกษาจากนักศึกษานักวิชาการและผู้รู้ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน สามารถสรุปเป็นหลักการนิเทศที่เป็นความรู้ของตนเอง ที่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน ดังนี้

๑. การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
๒. การนิเทศการศึกษาช่วยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของสถานศึกษา
๓. การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นระบบและเชื่อถือได้
๔. การนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานร่วมกันของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศด้วยวิถีชีวิตประชาธิปไตยและบรรยากาศกัลยาณมิตร
๕. การนิเทศการศึกษาควรยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล
๖. การนิเทศการศึกษาต้องสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในปัจจุบัน
๗. การนิเทศการศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาตนเองของผู้รับการนิเทศเพื่อให้สามารถพัฒนางานของตนเองได้
๘. การนิเทศการศึกษาควรให้ความสำคัญการสร้างและการใช้เครือข่ายในการช่วยทำงาน

ความรู้พื้นฐานจำเป็นในการนิเทศการศึกษา

การเป็นศึกษานิเทศก์มืออาชีพ นอกจากมีความรู้ในศาสตร์การนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดีแล้ว ศึกษานิเทศก์ยังต้องมีความรู้พื้นฐานจำเป็นในการนิเทศ (Supervision) อีกด้วย ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุน ชี้แนะและชี้นำผู้รับการนิเทศให้สามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายของงานได้ สามารถสรุปเป็นแนวทางการนิเทศงานพื้นฐานได้ ดังนี้

รูปที่ ๑ แสดงแนวทางการนิเทศงานพื้นฐาน

ผู้แทนงานจะต้องมีความรู้ความเข้าใจแนวทางการนิเทศงานพื้นฐาน ใน ๔ เรื่องที่สำคัญของงาน ได้แก่ ประการแรก คือ รู้และเข้าใจ “เป้าหมายงาน” คือ ภาพความสำเร็จของงาน “ผลสำเร็จของงานคืออะไร” ควรเป็นรูปธรรมและสามารถวัดได้ ประการที่สอง ต้องรู้และความเข้าใจ “วิธีการทำงานสู่เป้าหมาย” การใช้คน การใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อ/นวัตกรรม เทคนิควิธีการ กระบวนการหรือกลยุทธต่าง ๆ ที่ทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ประการที่สาม รู้และเข้าใจ “การวัดและประเมินผล” รู้และสามารถวัดและประเมินผลได้ เพื่อให้ทราบว่า ผลงานที่เกิดขึ้นนั้นเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร และประการสุดท้าย ผู้แทนต้องสามารถ “พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของงาน” ได้ โดยการนำผลจากการประเมินผลที่ไปสู่การวิเคราะห์ ศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพงานให้ดีขึ้นต่อไป

คุรุสภา (๒๕๖๑) โดยคณะกรรมการคุรุสภาได้ประกาศ สมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖ ไว้จำนวน ๘ ด้าน คือ การพัฒนาวิชาชีพการนิเทศการศึกษา แผนและกิจกรรมการนิเทศ การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การศึกษาทางการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาและคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ ในแต่ละด้านมีรายละเอียด สามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ศึกษานิเทศก์ต้องมีความรู้เกี่ยวกับ สภาพงาน คุณลักษณะและมาตรฐานวิชาชีพศึกษานิเทศก์ ทักษะในการแสวงหาความรู้ในบริบทของการเปลี่ยนแปลง การจัดการความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และศึกษานิเทศก์ต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ ได้แก่

๑.๑ สร้างศรัทธาผู้รับการนิเทศเพื่อให้ตระหนักและมองเห็นประโยชน์ของการนิเทศ

๑.๒ สร้างความก้าวหน้าและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

๒. ด้านการนิเทศการศึกษา ศึกษานิเทศก์ต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ แนวคิดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศ ผู้นำ ภาวะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการ จิตวิทยาการนิเทศและการสื่อสาร กลวิธีการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานทางวิชาการ การเสริมแรง การสร้างพลังอำนาจ และการพัฒนาศักยภาพครู และต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ ได้แก่

๒.๑ ใช้เทคนิคการนิเทศอย่างหลากหลายด้วยความเป็นกัลยาณมิตร

๒.๒ สร้างวัฒนธรรมในการพัฒนางานวิชาการและนำสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

๓. ด้านแผนและกิจกรรมการนิเทศ ศึกษานิเทศก์ต้องมีความรู้เกี่ยวกับ นโยบายการศึกษา และการเชื่อมโยงระบบการศึกษากับระบบอื่นในสังคม การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาแผนการนิเทศตามบริบท มหภาคและภูมิสังคม การจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศ โครงการและการนำสู่การปฏิบัติ และต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ ได้แก่

๓.๑ สามารถวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาแผนการนิเทศที่นำสู่การปฏิบัติได้จริง

๓.๒ ประเมินและปรับปรุงแผนการนิเทศ

๔. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ศึกษานิเทศก์ต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน รู้จักคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์งานได้ การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ และต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ ได้แก่

๔.๑ สร้าง ใช้ ประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

๔.๒ นิเทศเพื่อพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล

๕. ด้านการศึกษาทางการศึกษา ศักยภาพต้องมีความรู้เกี่ยวกับ หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติในการศึกษา การใช้และผลิตงานศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา และต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ ได้แก่

๕.๑ สามารถดำเนินการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๕.๒ สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๖. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ศักยภาพต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ แนวคิดการออกแบบสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร และต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ ได้แก่

๖.๑ ประยุกต์ใช้และการประเมินสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้

๖.๒ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร

๗. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ศักยภาพต้องมีความรู้เกี่ยวกับ การบริหารจัดการ การประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งภายในและภายนอก และมีสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ ได้แก่

๗.๑ สามารถบริหารจัดการการศึกษา

๗.๒ นำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา

๘. ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ ศักยภาพต้องมีความรู้เกี่ยวกับ หลักธรรมาภิบาลและความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรมและจริยธรรมของวิชาชีพศึกษานิเทศก์ และต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ ได้แก่

๘.๑ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะและเสียสละให้สังคม

๘.๒ ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

ทั้ง ๘ ด้านนี้ เป็นสมรรถนะพื้นฐานสำหรับศึกษานิเทศก์ทุกคน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่นิเทศการศึกษาได้บรรลุเป้าหมายการศึกษาที่กำหนดไว้

จะเห็นได้ว่า “ศึกษานิเทศก์” เป็นผู้บทบาทสำคัญที่สุดในเรื่องของการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ศักยภาพต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในภาพรวมและรายละเอียดของการจัดการศึกษา ทั้งเป้าหมาย วิธีการสู่เป้าหมาย และการวัดและประเมินผล สามารถนิเทศช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตามหลักสูตรสถานศึกษาหรือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถบริหารสถานศึกษาได้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเป็นไปตามนโยบายและจุดเน้นที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดอย่างมีคุณภาพ

กระบวนการนิเทศการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีสิ่งที่สัมพันธ์กัน ๓ กระบวนการสำคัญคือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนรู้และกระบวนการนิเทศการศึกษา สิ่งสำคัญในการนิเทศการศึกษาคือ จะดำเนินการอย่างไรจึงจะทำให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ขั้นตอนในการปฏิบัติงานทางนิเทศการศึกษาเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า “กระบวนการนิเทศ” ในที่นี้จะกล่าวถึงกระบวนการนิเทศ

ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓ ใช้ในครั้งนี้ เป็นกระบวนการนิเทศที่ ดร. สงัด อุทรานันท์ ได้พัฒนาขึ้นสำหรับการดำเนินงานด้านการนิเทศการศึกษาในประเทศไทยโดยเฉพาะกระบวนการนิเทศแบบ PDCA ดังนี้

กระบวนการนิเทศการศึกษาแบบ PDCA

กระบวนการนิเทศแบบ PDCA เป็นการนำวงจรเดมมิง (Deming Cycle) หรือโดยทั่วไปนิยมเรียกกันว่า กระบวนการ PDCA มาใช้เป็นกระบวนการนิเทศการศึกษา มีขั้นตอนสำคัญ ๔ ขั้นตอน คือ

๑. Plan (วางแผน) หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อาจประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน Plan การจัดอันดับความสำคัญของ เป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและกำหนดงบประมาณที่จะใช้ การเขียนแผนดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะ การดำเนินงาน การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

๒. Do (ปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การดำเนินการตามแผน อาจประกอบด้วย การมีโครงสร้างรองรับ การดำเนินการ (เช่น คณะกรรมการหรือหน่วยงานของคุณ) มีวิธีการ ดำเนินการ (เช่น มีการประชุมของคณะกรรมการมีการจัดการเรียน การสอน มีการแสดงความจำนงขอรับนักศึกษา ไปยังทบวงมหาวิทยาลัย) และมีผลของการดำเนินการ (เช่น รายชื่อนักศึกษาที่รับในแต่ละปี)

๓. Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การประเมินแผน อาจประกอบด้วย การประเมินโครงสร้างที่รองรับ การดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของการดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถ ทำได้เอง โดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบแผนการดำเนินงานนั้น ๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการ อีกชุดมาประเมินแผน หรือไม่จำเป็นต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมิน ที่ยุ่งยากซับซ้อน

๔. Act (ปรับปรุงแก้ไข) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน อาจประกอบด้วย การนำผลการ ประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควร ปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ดียอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบ การดำเนินการใหม่ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินการในปีต่อไป

งานศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง

มัตติกา ฉัตรเงิน (๒๕๕๖) รายงานการพัฒนาทักษะในการอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒/๒ พบว่านักเรียนจำนวนหนึ่งมีการพัฒนาทักษะในการอ่านดีขึ้นกว่าเดิม ด้วยวิธีการให้แรงเสริมโดยการชมเชยและให้ระยะเวลาในการฝึกทักษะการอ่านมากพอสมควร ดังนั้น นักเรียนจึงเกิดทักษะในการอ่านโดยฝึกทักษะการประสมคำ พยัญชนะ สระ ตัวสะกด และรูปวรรณยุกต์ ได้อย่างถูกต้อง โดยนำมาซึ่งการพัฒนาทักษะในการอ่านได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ลุนา ศรีฤๅตา (๒๕๕๓) รายงานการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

๑) การพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒/๑ มีประสิทธิภาพเท่ากับ ๘๕.๔๓/๘๖.๔๗ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ ๘๐/๘๐

๒) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒/๑ พบว่านักเรียนมีทักษะการอ่านและเขียนดีขึ้น ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านและเขียนคำพื้นฐานสูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยร้อยละ ๘๖.๔๗

กฤษณา ธีระเชาวพัฒน์ (๒๕๕๗) รายงานการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยใช้แบบฝึกการอ่านสะกดคำ ไว้ว่า การใช้แบบฝึกการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถมศึกษา ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนสามารถอ่านและทำแบบสะกดคำได้ดีขึ้น คิดค่าเฉลี่ยได้เป็นร้อยละ ๖๒.๕๗

ดารณี ศักดิ์ศิริผล, พัชรวิรรณ คุณชื่นและ อรอินทรา ภูประเสริฐ (๒๕๖๐) รายงานการศึกษาความสามารถในการอ่านคำและเข้าใจความหมายของคำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ จากการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับบัตรสแตมป์สองมิติ สำหรับการจัดเก็บสารสนเทศภาษาไทยเพื่อช่วยการอ่าน ผลการศึกษา พบว่า

๑) ความสามารถในการอ่านคำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ หลังการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับบัตรสแตมป์สองมิติสำหรับการจัดเก็บสารสนเทศภาษาไทยเพื่อช่วยการอ่าน อยู่ในระดับดี (ค่ามัธยฐานเท่ากับ ๑๔ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน ; $n = ๖$, $t = ๖$, p - Value = ๑.๐๐๐๐)

๒) ความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ หลังการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับบัตรสแตมป์สองมิติ สำหรับการจัดเก็บสารสนเทศภาษาไทยเพื่อช่วย การอ่าน อยู่ในระดับดี (ค่ามัธยฐานเท่ากับ ๑๕ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน ; $n = ๖$, $t = ๖$, p - value = ๑.๐๐๐๐)

๓) ความสามารถในการอ่านคำ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ หลังการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับบัตรสแตมป์สองมิติสำหรับการจัดเก็บสารสนเทศภาษาไทย เพื่อช่วยการอ่าน สูงขึ้น ($t = ๐$, $p < .๐๕$)

๔) ความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถม ศึกษาปีที่ ๔-๖ หลังการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับบัตรสแตมป์สองมิติสำหรับการจัดเก็บสารสนเทศภาษาไทยเพื่อช่วยการอ่านสูงขึ้น ($t = ๐$, $p < .๐๕$)

๕) ความสามารถในการอ่านคำ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ หลังการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำ และวิธีการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับบัตรสแตมป์สองมิติสำหรับการจัดเก็บสารสนเทศภาษาไทยเพื่อช่วยการอ่าน ไม่แตกต่างกัน ($u = ๑๒$, p -value = ๐.๑๙๗)

๖) ความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ หลังการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำ และวิธีการสอนอ่าน เป็นคำร่วมกับบัตรสแตงสองมิติสำหรับการจัดเก็บสารสนเทศภาษาไทยเพื่อช่วยการอ่านแตกต่างกัน ($u = ๕$, $p\text{-value} = ๐.๐๒๑$)

จากรูรณ จันทรเกิด (๒๕๖๒) รายงานการส่งเสริมทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่สร้างแบบฝึกอ่านและแบบฝึกสะกดคำจากง่ายไปยาก ทำให้ผู้เรียนอ่านสะกดคำได้ร้อยละ ๖๒.๒๗

จากผลการศึกษาในการพัฒนาการสอนอ่านด้วยวิธีต่างๆ นั้นมีหลักการสอนที่ครูจะใช้นวัตกรรมหรือสื่อที่ครูผู้สอนสร้างขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึก ย้ำ ซ้ำ ทวนที่ไม่ใช่วิธีการแบบเดิมๆ อันจะทำให้ให้นักเรียนไม่ชอบเรียนภาษาไทย ดังนั้นครูอาจใช้ แบบฝึก เกม นิทาน การละเล่นอื่นที่เป็นการย้ำ และทบทวน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะในการอ่านหรือการเขียน